

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสาธารณสุขมูลฐาน (primary health care) เป็นกลวิธีที่เหมาะสมที่จะทำให้ประชาชนทุกคนมีสุขภาพอนามัยดีอย่างทั่วถึง อันจะนำไปสู่ "การมีสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี 2543" (health for all by the year 2000) (WHO, 1977) ตามที่องค์การอนามัยโลกได้ตั้งเป้าหมายไว้ สมาชิกทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ยอมรับเป้าหมายนี้ ดังนั้นรัฐจึงได้กำหนดนโยบายไว้ในแผนพัฒนาการสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ระบุให้ใช้การสาธารณสุขมูลฐานเป็นมาตรการสำคัญในการพัฒนาระบบสาธารณสุข เป็นผลให้องค์การต่าง ๆ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสาธารณสุขของประเทศ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างของการบริหารงานและหารูปแบบการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายขององค์การอนามัยโลก องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือ ด้านบุคลากร ซึ่งจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ดังได้กำหนดไว้ในนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ว่า "จะเร่งรัดการผลิตบุคลากรทางสาธารณสุขให้สอดคล้องกับการขยายบริการสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและโรงพยาบาล ทั้งของรัฐและเอกชน" ด้วยเหตุนี้ สถาบันการศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลออกไปให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชน จำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อผลิตพยาบาลที่สามารถร่วมงานสาธารณสุขมูลฐานได้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2505 ถึงปัจจุบัน การจัดการศึกษาพยาบาลได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ไพสิน นุกูลกิจ, 2529) ดังนั้นเมื่อการสาธารณสุขมูลฐานได้ถูกนำเข้ามาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) กำหนดให้ "(2).....พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับปัญหาสาธารณสุขของประเทศ" นโยบายนี้มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาพยาบาลเป็นอย่างมาก เพราะ

บทบาทของการพยาบาลได้ขยายกว้างออกไปกว่าบทบาทในอดีต หลักสูตรการศึกษาจะเน้นหนักเกี่ยวกับโรค (diseases orientation) หรือโรงพยาบาล (hospital orientation) อย่างเต็มไม่ได้ การจัดการศึกษาพยาบาลควรมุ่งหนักเน้นชุมชน (community oriented education) จึงต้องคำนึงถึงการส่งเสริม การป้องกัน การดูแลรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อเตรียมให้ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรดังกล่าวสามารถเข้าใจ ชีวีเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ สามารถใช้ความรู้ความชำนาญทางวิชาชีพ ในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดบริการสร้างเสริมและปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนให้มีคุณภาพ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และคุณธรรม (สายหยุด นิยมวิภาต, 2526)

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีทั้งสิ้น 23 แห่ง เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ผลิตบุคลากรพยาบาลระดับต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสำหรับปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและสถานบริการทางสาธารณสุขระดับต่าง ๆ พยาบาลเป็นบุคลากรสาธารณสุขที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะด้านสุขภาพอนามัย ดังนั้นจึงนับได้ว่า การศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาสาขาวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนางานสาธารณสุขของประเทศ ด้วยเหตุนี้กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบผลิตพยาบาล เพื่อสนองความต้องการด้านกำลังคนและนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาพยาบาลและหลักสูตรให้สอดคล้องกับการบริการสาธารณสุขที่เปลี่ยนไป จึงเห็นควรให้มีการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่เน้นชุมชนขึ้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายการสาธารณสุขมูลฐาน โดยใช้ชื่อหลักสูตรว่า "หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์" และเริ่มใช้หลักสูตรนี้ในปีการศึกษา 2528 ในวิทยาลัยพยาบาล 5 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
2. วิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก
3. วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา
4. วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
5. วิทยาลัยพยาบาลสงขลา

ส่วนวิทยาลัยพยาบาลที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์หลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2530 ดังนี้

1. วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์
2. วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิ์ประสงค์ อุบลราชธานี

3. วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี
4. วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี
5. วิทยาลัยพยาบาลลำปาง
6. วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี
7. วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม มหาสารคาม
8. วิทยาลัยพยาบาลราชบุรี
9. วิทยาลัยพยาบาลอุตรดิตถ์

หลักสูตรที่ดี เมื่อนำไปปฏิบัติจนครบถ้วนแล้ว ควรจะส่งผลในทางที่พึงประสงค์ตามที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตาม เมื่อใช้หลักสูตรแล้วก็จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณานำผลไปใช้ 2 ทาง คือ ประการแรก เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ประการที่สอง เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมเพียงใด สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของหลักสูตรหรือไม่ เพียงใด การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญและเป็นขั้นตอนที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักการพัฒนาหลักสูตรซึ่ง สวัสดิ์ อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า ระบบการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตร อันประกอบด้วย 3 ระบบย่อยที่สำคัญ คือ ระบบร่างหลักสูตร ระบบการใช้หลักสูตร และระบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งการประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ การจะใช้รูปแบบใดเป็นกรอบในการประเมินขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรนั้นว่าต้องการสิ่งใด เลวี (Lewy, 1977) ได้จำแนกรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร หรือการประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ (goal attainment model of objective base model) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับใช้ประเมินหลักสูตรหรือโครงการที่ดำเนินการใช้เสร็จสิ้นลงแล้ว รูปแบบการประเมินลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของครอนบาค (L.J. Cronbach) และรูปแบบการประเมินของสคริปเวน (M. Scriven)

2. การประเมินคุณค่าของหลักสูตร (Judgemental model) เป็นการประเมินเพื่อดูว่า เมื่อนำหลักสูตรหรือโครงการไปใช้ในสถานการณ์ที่กำหนด จะได้ผลดีเพียงใด คุ่มค่าหรือไม่ การประเมินประเภทนี้ เพื่อนำสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตไป

เปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วจึงตัดสินคุณค่า การประเมินลักษณะนี้ใช้กับหลักสูตรที่อยู่ในระหว่างดำเนินการใช้ (formative evaluation) และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการใช้หลักสูตร (summative evaluation) รูปแบบการประเมินลักษณะนี้ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสแตก (Robert E. Stake) และรูปแบบการประเมินของโพรวัส (M. Provus)

3. การประเมินเพื่อการตัดสินใจ (decision making model) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ โดยเชื่อว่าหลักสูตรที่ดีจะส่งผลกระทบต่ออนาคต การประเมินรูปแบบนี้คำนึงถึงการทำงานอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผล รูปแบบการประเมินหลักสูตรลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ ฟายเดลตา แคนปา (Phi Delta Kappa) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า แบบจำลองซิป (CIPP model) และรูปแบบการประเมินของ ดอริส ที โกว (Dorris T. Gow)

กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพและเริ่มนำมาใช้ในปีการศึกษา 2528 โดยใช้ชื่อหลักสูตรว่า "หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์" รับผู้มีพื้นความรู้มัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาเป็นเวลา 4 ปี ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ในวิทยาลัยพยาบาลที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ใน 14 วิทยาลัย เมื่อเดือนมีนาคม 2534 และในปัจจุบันหลักสูตรนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการใช้ครบวงจรของหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่มีการประเมินหลักสูตรนี้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับสภาพหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงตัดสินใจใช้รูปแบบการประเมินของ Phi Delta Kappa (The Phi Delta Committee Model) ที่เรียกกันทั่วไปว่า แบบจำลองซิป (CIPP Model) ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 สามารถผลิตพยาบาลให้มีคุณลักษณะต่าง ๆ ตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ได้หรือไม่เพียงใด ในกระบวนการผลิตทั้งหมด ตั้งแต่ปัจจัยเบื้องต้นของการผลิต ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน ตำรา โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ สถานที่เรียน กระบวนการผลิต ได้แก่ การบริหารการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งผลผลิตของหลักสูตร คือ พยาบาลวิชาชีพ ที่สำเร็จการศึกษากลับไปปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ และเนื่องจากผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีความสนใจในเรื่องการวางแผนการบริหารหลักสูตร และตระหนักถึงสภาพและปัญหาการเรียนการสอนทางการพยาบาลเป็นอย่างดี จึงสนใจที่จะทำการประเมินหลักสูตรนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่จะนำไปเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรของกองงานวิทยาลัยพยาบาล ให้สอดคล้อง

กับสภาพของผู้เรียนและสังคม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพเหมาะสมที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อไป และเพื่อนำเสนอต่อกองงานวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตของการวิจัย

การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรที่ทำการประเมินคือ หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

2. ประชากร การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2528 ที่เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 14 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ

- 2.1 ผู้บริหาร
- 2.2 อาจารย์
- 2.3 นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4
- 2.4 ผู้สำเร็จการศึกษา รุ่นเดือนมีนาคม 2534
- 2.5 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษา

3. กรอบของการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ จะใช้กรอบการประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองชิป (CIPP Model) โดยมุ่งประเมินส่วนต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) คือการประเมินสภาพของหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร

3.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) คือ อาจารย์ นักศึกษา และส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

3.2.1 อาจารย์ ได้แก่ ปริมาณอาจารย์ ความเอาใจใส่ของอาจารย์ในรายวิชาที่สอน ความตรงต่อเวลาของผู้สอน ทักษะของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ และการประสานงานระหว่างอาจารย์ด้วยกัน

3.2.2 นักศึกษา ได้แก่ ความรู้พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ทักษะต่อการเรียนการสอนและความถนัดในการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ

3.2.3 ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ตำรา สื่อทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติ สถานที่เรียน

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) คือ การบริหารการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดังนี้

3.3.1 การบริหาร ได้แก่ การจัดบุคลากร

3.3.2 การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน เทคนิควิธีสอน

3.3.3 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ กระบวนการวัดผลและประเมินผล การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) คือการประเมินคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะเฉพาะด้านวิชาชีพของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบคุณค่าของหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ว่าหลักสูตรนี้สามารถสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่เพียงใด
2. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพ

3. รูปแบบการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้กับกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่น ๆ ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาพยาบาล ในการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาในลักษณะตัดขวาง (Cross Sectional Study) คือ ศึกษาในช่วงเวลาเดียวกันจากประชากรที่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ที่ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2528 รวมทั้งสิ้น 14 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี วิทยาลัยพยาบาลสงขลา วิทยาลัยพยาบาลสวรรคภ์ประชารักษ์ นครสวรรค์ วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี วิทยาลัยพยาบาลลำปาง วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม มหาสารคาม วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยพยาบาลราชบุรี และวิทยาลัยพยาบาลอุดรดิตถ์

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายบริการการศึกษา ของวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 14 แห่ง

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนภาคทฤษฎีและ/หรือ ภาคปฏิบัติ ตามรายวิชาในโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งเปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 14 แห่ง

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล ทั้ง 14 แห่ง ในปีการศึกษา 2535

ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข รุ่นเดือน

มีนาคม 2534

ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น หมายถึง บุคลากรสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งทำงานเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของพยาบาลผู้รับการประเมิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีขั้นตอนและวิธีการวิจัยดังนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหาร จำนวน 42 คน

1.2 อาจารย์ จำนวน 416 คน

1.2 นักศึกษา จำนวน 1,357 คน

1.3 ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ จากวิทยาลัย

พยาบาลทั้ง 14 แห่ง จำนวน 1,468 คน

1.4 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษา คิดจากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา

โดยที่ผู้บังคับบัญชา 1 คน อาจเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อประเมินผู้สำเร็จการศึกษาได้หลายคน

กลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มประชากรข้างต้น ใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro

Yamane, 1970) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีสุ่มตัวอย่าง เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการดังนี้

ผู้บริหาร ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 42 คน

อาจารย์ ใช้จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 416 คน

นักศึกษา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

จำนวน 309 คน โดยใช้เทียบอัตราส่วนจากนักศึกษาแต่ละวิทยาลัย

ผู้สำเร็จการศึกษา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random

Sampling) จำนวน 314 คน

ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ประมาณ 314 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,395 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 5 ชุด คือ

1. แบบประเมินสำหรับผู้บริหาร มี 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินหลักสูตร เรื่อง วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหา

สาระของหลักสูตร

ตอนที่ 3 แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 แบบประเมินกระบวนการ ได้แก่ การบริหาร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 5 แบบประเมินผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา

2. แบบประเมินสำหรับอาจารย์ มี 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินหลักสูตร เรื่องวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหา

สาระของหลักสูตร

ตอนที่ 3 แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา สิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เช่น ตำรา โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติ

ตอนที่ 4 แบบประเมินกระบวนการ ได้แก่ การบริหาร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 5 แบบประเมินผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา

3. แบบประเมินสำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินหลักสูตร เรื่องวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหา

สาระของหลักสูตร

ตอนที่ 3 แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา สิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เช่น ตำรา สื่อทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติ

ตอนที่ 4 แบบประเมินกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

4. แบบประเมินผู้สำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินหลักสูตร เรื่องวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ตอนที่ 3 แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และสิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 แบบประเมินกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 5 แบบประเมินผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา

5. แบบประเมินสำหรับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือตามกรอบการประเมินของซีป (CIPP Model)

3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้าน การประเมินหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ เพื่อตรวจสอบ ความตรงในเนื้อหาและความครอบคลุมของปัญหาที่ต้องการศึกษา

4. ปรับเครื่องมือเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการประเมินหลักสูตร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาพยาบาล โดยส่งแบบประเมิน สำหรับผู้บริหาร จำนวน 42 ชุด สำหรับอาจารย์ จำนวน 416 ชุด และสำหรับนักศึกษา 309 ชุด ทางไปรษณีย์ พร้อมหนังสือนำส่งจากผู้อำนวยการกองงานวิทยาลัยพยาบาล ถึงผู้อำนวยการ วิทยาลัยพยาบาล เพื่อมอบให้ฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 14 แห่ง ดำเนินการและส่งกลับทางทางไปรษณีย์

2. รวบรวมข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ใช้วิธีเก็บทางไปรษณีย์ โดยส่งแบบประเมินถึงพยาบาลซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 14 แห่ง คนละ 2 ชุด คือ แบบประเมินสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา 1 ชุด และแบบประเมินสำหรับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ของผู้สำเร็จการศึกษานั้น 1 ชุด โดยให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ส่งแบบประเมินให้กับผู้บังคับบัญชา ชั้นต้นเป็นผู้ประเมิน จากนั้นให้ผู้ตอบแบบประเมินแต่ละคนส่งแบบประเมินที่ตอบเรียบร้อยแล้วคืน ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประเมินโดยผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลการประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งประเมินโดยผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ข้อมูลการประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร ซึ่งประเมิน โดยผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา ข้อมูลการประเมินเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น ข้อมูลการประเมิน กระบวนการ ซึ่งประเมินโดยผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับ

ผลผลิต ซึ่งประเมินโดยผู้บริหาร อาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร ซึ่งประเมินโดยผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนเรื่องเกี่ยวกับความเพียงพอของเนื้อหา วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

การนำเสนอผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย จะเสนอตามลำดับดังนี้ คือ

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน ผลการวิเคราะห์การประเมินบริบท ผลการวิเคราะห์การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ผลการวิเคราะห์การประเมินกระบวนการ ผลการวิเคราะห์การประเมินผลผลิต

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ส่วนสุดท้ายจะเป็น รายการอ้างอิง และภาคผนวก